

ščina politike udeležuje. Zlasti smatra za slabo, ako se prižnico v politične namene izrablja... Pametna beseda! Ko bi bilo le dosti takih duhovnikov, pa bi vera ne pešala...

Draginja in velekapital. Vse toži danes čez grozovito draginjo in — prav imajo ljudje. Ali mnogo je še neumnežev, ki delajo kmeta za to draginjo odgovornega. Zato pa je zanimivo enkrat pogledati, kako velikanske dobičke so napravili ravno v teh letih draginje gotove banke, karteli in industrijska podjetja. Avstrijski kreditni zavod, katerega glavni akcijonar je Rothschild, je v prvem polletu 1911 napravila čistega dobička 11½ milijonov kron; zemljiško-kreditni zavod v istem času dobička 6½ milijonov kron. Nadalje je napravila ogrska kreditna banka za letošnjega prvega polleta čistega dobička 5½ milijonov kron. Te in razne druge banke napravile so v tem letu draginje mnogo več milijonov dobička nego v prejšnjih letih. Velikanski ti dobički bank pa ne prihajajo edino od borze, marveč tudi od velikih industrijskih podjetij, ki so večinoma v kartelih združeni. Vsled kartelov pa se je letos sladkor, pivo, špirit, petrolej itd. na nezasišani način podražilo. Dohodki mnogih industrij tečejo tako v žrelo kartelov, ki delajo vkljub dragim časom milijonske dobičke. Pred kratkim objavila je praška družba za železno industrijo svojo bilanco. Čisti dobiček znaša 12.775.486 K, dividenda pa 160 K za vsako akcijo, obresti na akcije po 5% znašajo 1.800.000 kron. Od skoraj 11 milijonov znašajočega ostanka se je dalo 10%, to je čez 1 milijon, upravnemu svetu družbe. Superdividendo pa se razdeli s 27%. Torej se obrestuje kapital v tej družbi z 32%; za vsakih 100 K dobi kapitalist 32 kron! V tem tiči mnogo vzrokov draginje in protikrmetški kričači naj bi na te kapitalistične odeluhe mislili!

ljen iz samih prvaških zagriženec, občinske doklade za 50% povišal, potem bi dali volilci drugega volilnega razreda brez izjeme prvaškim gospodarjem že tokrat zaslužen brci in napredni volilci bi že letos zmagali. Saj je jako značilno, da o tem tako važnem dogodku povišanja občinskih doklad noben prvaški listič do sedaj niti besedice ni črnil, da so davkoplačevalci edino le po poročilih nemškega časopisja in naprednega „Štajerca“ o tem zelo važnem in dalekosežnem dogodku bili poučeni, da torej prvaška večina še danes nima poguma, da bi stopila pred svoje volilce in odkritosrčno priznala povišanje občinskih doklad. Brezpomembno je, da se je dotični razglas nabil na občinski deski, ker se za to, kakor je splošno znano, nihče ne briga. Napredni davkoplačevalci pripuščajo odgovornost za povišanje doklad prvaški večini, ki je in bode za to povišbo sama odgovorna. Napredna manjšina mora vsako odgovornost za ta roparski napad na že itak izčrpane žepe davkoplačevalcev odločno odklanjati in se bode omejila, skrbeti za to, da se bodo sredstva okoliške občine porabila v korist vseh davkoplačevalcev, ne pa v narodno-prvaške strankarske namene. **Gospodarstvo, ki je do sedaj vladalo v občinski hiši, nesramno zanemarjeno in strankarsko gospodarstvo se mora docela odpraviti in iztrebiti in to bo v prihodnosti glavna točka delovanja napredne manjšine, ki pa bo postala v kratkem doglednem času znatna večina.**

V nedeljo vršil se je v občinskem uradu okolice celjske shod občanov, na katerem se je glasovalo o tem, se li naj sklep starega odbora o povišanju občinskih doklad na 75% in o nagemu posojila v znesku 60.000 kron sploh predložiti državnemu odboru v odobritev. Veliko število volilcev se je izreklo **proti temu**, posebno zastopniki obrtnije, med njimi tudi slovenski posestnik parolina Peter Majdič, največji davkoplačevalec v okoliški občini, kakor tudi mnogo hišnih posestnikov in kmetov. Po zakonu zamore občinski odbor davčne priklade za nova podjetja in stavbe (kanalizacijo) le tedaj skleniti, če temu tri četrtine volilno pravico imajočih občanov, ki plačujejo ob enem tri četrtine vseh davkov, pritrdijo. Ker pa reprezentujejo občani, ki so se proti temu izrekli, davčni znesek od več kot 30.000 kron (od vseh 86.000 kron), potem je, **če bo šlo po pravici**, ta napad občinskega odbora na žepe davkoplačevalcev za tokrat odbit. Je že skrajno na času, da zavlada v tej občini vestno in redno denarno gospodarstvo. Že veliko let se mora okoliška občina celjska boriti z upravnim primankljajem. Pred štirimi leti je ta znašal 5.000 kron, od tega časa se je letno za okroglo 5.000 kron v zadnjem letu za okroglo

7.000 kron zvišal. Za povišanje občinskih doklad se dosedanja gospodarja v okolici celjski niso mogli odločiti, akoravno so nekateri vestni gospodarji k temu svetovali, ker so navidezno nizke doklade potrebovali kot agitacijsko sredstvo v volilnem boju. Sedaj je volilni boj končan, niso si mogli več pomagati ter morali doklade tako znatno povišati, da je okoliška občina celjska najbolj obremenjena v celi deželi in da so doklade v okolici za 30% višje nego v mestu.

Posledice tega povišanja doklad morajo biti jako neugodne za občino in uje prebivalce. To povišanje doklad bo predvsem povzročilo velepomemben poskok najemnine za stanovanja in samo ob sebi umevno tudi podražbo živil, ki jih prinašajo naši kmetje na trg, ker lahko vsi gospodarski činitelji prevalijo povišbo doklad na druge, kakor na primer hišni posestniki in kmetijski pridelovalci, ki bodo ježeni, to zvišanje doklad na druge prevaliti. Umevno je torej, da vlada med vsem prebivalstvom okoliške občine celjske in sicer med nemškimi in slovenskim prebivalstvom veliko ogorčenje in velikanska jeza in da slovensko strankarsko časopisje, ki si vpričote te strašne osramotitve ne ve pomagati, o tem povišanju doklad molči in vedno molči kakor grob.

Dopisi.

Sv. Andraž slov. gor. (Shod Miheta in Korošca.) Predzadnje nedeljo sta bila pri sv. Andražu dva lepa gospoda. Eden se imenuje Miha Blencič plemeniti Potem, znani žrebčar, drugi pa je bil lep fant s korajšedroj Korošec, ali po domače hophop. — Še nikoli ni bilo med andraževskimi župljani toliko hujskarij, kakor sedaj. Sveti mir in zadovoljnost sta vladala med ljudstvom, ali sedaj se že oglašajo hinavski klerikalni petelini. Tihota sta prišla ta dva gospoda med nas. Temna noč in gosti dež sta ju prinesla k nam. Ja, pri Andražu se je spremenilo vreme, odkar je zavlada „kmečka zveza.“ Sedaj so se pokazali značaji, ki prodajo za liter vina tudi svojo prepričanje. To ne škoduje, saj pametni ne more nihče nikomur kupiti. Ne bi nič rekel, ako pridejo gg. poslanci med naše ljudstvo s srcem in besedo, ter ga pouče o potrebnih stvareh in mu tudi naznanijo njihovo delovanje; ali žalibog to se pri Andražu ni zgodilo. Namen tega shoda je le bila hujskarija proti drugim strankam ter pridiganje bojkota. Vse kar ni pod farško komando, Brenčiču ne ugaja. Ptuj ima le enega človeka za njega in ta je trgovec Lenart. Pri njem torej bi naj kupovali Andraževčani vse, kar potrebujejo. Ali kaj hočeš, ljubi Miha? Samo porhante in robcov mi ne potrebujemo. Torej ptujski trgovci, ne bojte se, kšeft še bo, čeravno Mihetu ni po volji. On pa naj le kupuje svoje gaticke kjer hoče. Mi bomo kupovali, kjer mi hočemo, ter si našagali pipice s šibicami naših ljudi, ali z „obmejenimi“ nikoli. Dragi „Štajerc“! Brenčičevega jedljanja ni vredno popisati, ali nekaj Ti naj vendar sporočim. Uradniki leže Mihetu globoko v želodcu. Rekel je, da jih je 80% preveč. Vsi imajo previsoke plače, jedo vsak dan meso in površ še cigarete kade. Vse te grehe imajo ubogi uradniki pri našem glavarstvu. Pa še nekaj! Vsi govore perfektno slovensščino, po vzorcu Mihetove spühelske špraha. Oj ti reva, ti si raji prej nauči lepó slovenski govoriti, da ti ne bode trebalo zmeraj goniti „sicer in potem.“ Potem dragi Miha, bode zopet slaba, kadar ne bodeš več poslanec, sicer pa ti ni zameriti. S tujim perjem se lahko kinča vsak, samo tebi še vendar težko gre, ker imaš premalo možgan, drugač bi se boljše naučil Koroščevih govorov. Kako veseli bi bili Andraževčani, ako bi nam ti kaj povedal o vzgoji nezakonskih otrok, ter o spuščanju žrebcev. Pa kaj! O vzgoji pač ti ne moreš govoriti, ker še ti mnogo šol manjka, predno bi ti lahko zastopal samo navadnega učitelja. O kugi je lažje govoriti, ker veš, da se že tudi tebi delajo na jeziku mehurji, drugač bi se ti ne bi tako zapletalo in bi ti ne šel tisti frdancani „rr“ tako težko iz ust. Dragi Miha, idi dol proti Adriji, ter tamkaj prekriči morje, potem pa

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in obdržati, umiva se edino z

Dama

„Steckenpferd“ lillijnim mlečnim milom (znamka „Steckenpferd“ od Bergmann & Co., Fritsch & L. Kos za 80 h se dobi v vsaki apotekah, drožerijah in trgovinah s parfomom itd.)

391

Ogromno povišanje občinskih doklad v okoliški občini celjski.

Velikanska povišba občinskih doklad v okoliški občini celjski od 50% na 75% je vzbudila pri vseh davkoplačevalcih največje ogorčenje in sicer to tem več, ker so prvaki to povišanje prikrivali in letnega proračuna sploh javno niso razpeložili. Da tega niso storili, je seveda lahko umevno; kajti razglasitev o povišbi občinskih doklad in javna razpeložitev letnega proračuna bi se morala ravno ob času razpisa volitev izvršiti in če bi vse to prišlo ob volitvah davkoplačevalcem do ušes, da je stari občinski zastop, kije bil sestav-

Zaroka v cesarski hiši.

Nadvojvodinja Isabella, ena 6 še samskih hčerk najvojvode Friderika, zaročila se je s princem Georgom bavarskim, kateremu je naš cesar stric. Ženin je sin princa Leopolda. Naša podoba kaže zaročenca.



Ali si se že na

„Štajerca“

naročil? Ako ne, stori to takoj!



Prinz Georg von Bayern und seine Braut Erzherzogin Isabella

pridi zopet k Andražu, gotovo bode potem vse bolj gladko šlo in mi bode mo radi poslušali, čeravno smo mi že takovšne reči davno slišali. Več prihodnjici. Z Bogom Spühla sicer...

Sv. Anton v Slov. gor. Klerikalna predrznost se hoče zopet dvigniti, čeravno še njihovega gromovitega propada pri Sv. Trojici nihče ni pozabil. Zelo razžaljeni cerkmašter Jok se je potrudil v „Slov. Gosp.“ se olepšati, ker ga vendar grozno peče, da smo pri Sv. Antonu natančneje razmere o njegovem bogastvu izvedli. Seveda se pa reče, da „Štajerc“ laže, čeravno to v posojilničnih knjigah črno na belem stoji. Čeravno je Roisov boter pred vsemi pri Sv. Trojici mu v oči očital, da si sedaj naj klerikalnega poroka vzame. Ako bi to ne bila resnica, bi Rois gotovo tožil. Pa neverjetno je, da si ta klerikalec ni klerikalca za poroka vzel, ampak trojiškega mesarja Zamola. Kje pa je tu „svoji k svojim“? „Za botra še je kak „nemškutar“ tudi dober, kaj ne? In „Štajerc“ tudi laže, da je Rois pri Ploju moral potegniti? Ja Rois, zakaj pa si brez tvojega prijatelja Kovaciča pobrisal, katerega so v zadnjo hišo zaprli. Ne delaj se lepšega kakor si, ker sedaj te ja vsi poznamo. Tvoj moder prijatelj posili-trojčki zdravnik ti tudi ne more več pomagat, ker on je s teboj vred zletel...

Sv. Trojica v Slov. gor. V nedeljo dne 17. t. m. sem bil pri Sv. Lenartu. Ko se popoldan domu podam, vidim da je v nemško šolo veliko ljudi zahajalo in ker sem med njimi tudi moje sosede zagledal, je tudi mene radovednost v tisto veliko dvorano potegnila. Sosed mi takoj pové, iz kakšnega namena je on tukaj in tudi jaz sem si mislil, da ostanem in si ogledam, kaj da ti otroci nemške šole vse znajo. In gledal sem fante in dekleta, katere so učitelji na stole vzdigovali, kateri pa so nam povesti predstavljali, da me je srce ganilo. In na enkrat prikrajajo dečki, postavijo se pred poslušalce kot vojaki in zapojejo pesem „Wir sind lust'ge Kameraden.“ Dalje sem poslušal, vedno bolj sem bil v zadregi. Veselje in žalost me prevzame, ko zaslišim pesem, katero sem jaz kot učenc tretjega razreda pred tridesetimi leti pri Sv. Trojici popeval. In to pesem so me učili tačasni učitelj gospod Mauritsch. Sramoval sem se pred sosedom, ker solze so mi zalile moje oči. Ali kaj ko mojega soseda pogledam? On se ja tudi joče. Pa zakaj? Njegova deca je stala na odru in predavala lepo povest. Moj sosed je imel solze vedelja, jaz pa žalosti. Ali pojdimo dalje! Pride igra „Schneewitchen“. Oh, kako krasno; neverjetno, da so ti igralci šolarji. Sedaj se nisem več sramoval mojih solz, ker mnogo starišev sem zagledal z robcem pri očeh. Od daril katera so se otrokom podarila, ne morem vse popisat. Mislim sem, pa na trojičke učitelje. Na nadučitelja, kateri je predpoldnom ne vem kolikokrat južnal, kateri je tako zvesto za svoj želodec skrbel, ne pa za tega svojih otrok. In po potu od te dvorane mi pride misel za mislijo. Moj sosed je imel malo časa za mene po potu, ker okoli njega so otroci od veselja skakali.

Mislil sem po potu tudi na moje otroke, katere nisem pustil v to šolo, da bi se ne gospodu kaplanu in učitelju zameril. In jaz se jim nisem zameril tem gospodom, to je res. Ali kaj moj fant poreče, to je druga. „Oča! Kedar smem že iti služiti na Nemško? Mi ja že dolgo obetate. Jaz tudi hočem nemško besedo znat, saj jo vi tudi znate!“ To je, kar slišim vsak dan. In moral bodem v kratkem fanta, mojo desno roko, odpustiti in hvala trojičkim učiteljem, da se bodeva moj sin in jaz vsak za-se trudila. Jaz sem se v trojički šoli pri g. Mauritschu nemški naučil. Moj sin pa je šel k nadučitelju Mauriču, on pa ne zna nič nemški, ker sedaj tega ni več ali pa malo. Kako so se vendar časi predrngali. Pa vendar bi kaj tacega tudi pri Sv. Trojici lahko bilo. Ako bi gospod dohtar tiste krone, katere je za volitvo pri trojički posojilnici izdal, v bogim šolarjem daroval in učitelj Klemenčič ta čas, kar je za posojilnico agitiral, za pouk svojih učencev porabil, bi tudi pri nas ena lepa svečanost bila in oba bi si veliko prijateljev namesto sovražnikov pridobila. Ali kedar bodeta ta dva sama poučevala, tedaj še bode moralo več fantov in deklet na Nemško služiti, ako ne bodo hoteli tepci ostati. In moje zadnje vprašanje je: Kaj pa ni prostora za nemško šolo pri Sv. Trojici? Nemška šola pri Sv. Lenartu ljudstvu ni vinarja stala! Ali to pri nas ni mogoče? Govorilo se je že nekdanj od nemške šole pri Sv. Trojici, ali tedaj sem še bil njen nasprotnik. Sedaj pa bodem prvi za njo glasoval in jo uresničiti pomagat. Trojičarji, pri vas je moč, dajte nam nemško šolo! Senarčar.

Razvanje pri Hočah. Ali ste že slišali, kaj se je v Razvanji zgodilo? Kaj pa, gospod? Jaz še nisem nič slišal! Ja še niste slišali, kaj se je zgodilo? Ne, ne gospod! Ali, vi vejste, da v Razvanji okol 30 let tista nemška šola obstoji, ali zdaj so šolarjem katekizme zmenjali, dali so otrokom namreč nemške in slovenske odstranili. Ja tako gospod! tega jaz nisem vedel; kdo pa to dela? Kaj tisti nadučitelj Jöbstl in šolski načelnik Trinko, pa si jih bomo že zapomnili, mi Slovenci... Tako je govoril slivniški župnik gosp. Hirti z enim možem, katerega ime mi je znano; ravno v tistem času, ko sem jo jaz mimo njegovega farofa pihal proti dravskemu polju. Mislim sem si: ja kaj pa se slivniški župnik za nas Razvančane briga; on ja ima v svoji fari veliko takih podrepnikov, katerim bi njih dušice pred preklenskimi pogubljenjem rešiti zamogel, pa ne se za eno občino skrbeti, katera ga prav nič ne briga. Veste, Vi gosp. župnik Hirti, mi Razvančani smo in ostanemo „nemčurji“, če se Vi in vsi črnosukneži na glavo postavite. Našemu gospodu nadučitelju Jöbstl kakor tudi šolskemu načelniku gosp. Trinko vsa čast za njih delo; le tako naprej, saj Razvanje ne bo padlo!

En trdi „nemčur“ iz Razvanja
Razvanje. (Požigi v Razvanji.) Na 3. t. m. začelo je ob 3/4 na 12. uri ponoči pri posestniku Simon Kesarju goreti, odkoder se je tudi hišno poslopje Jakoba Wresnig vžgalo in ga je plamen uničil. Na 4. t. m. ravno v tisti

uri ponoči začelo je zopet pri vdovi Alojziji Roth goreti; bilo bi 11 kosov živali v plamenih zgorelo, ako bi naš gosp. Mih. Kowatschitsch ne bil te vboge živali rešil; sam v smrtni nevarnosti, zbudil je namreč v hiši speče ljudi in je potem živino iz štale spravil, ker je že vrh in okoli njega gorelo; njemu gre vsa hvala za njegov trud. Tudi so se pri tem požaru domača požarna bramba Razvanska, kakor Bohovska in Hočka veliko hvale zaslužili. Ni še znano, na kateri način so ti požari nastali, pa najbrž je ena roka ogenj oba omenjena večera zažgala. Škode imajo nesrečni posestniki okroglo 30.000 kron; proti temu so zavarovani vsi skupaj za 5.600 kron; pač velika zguba.

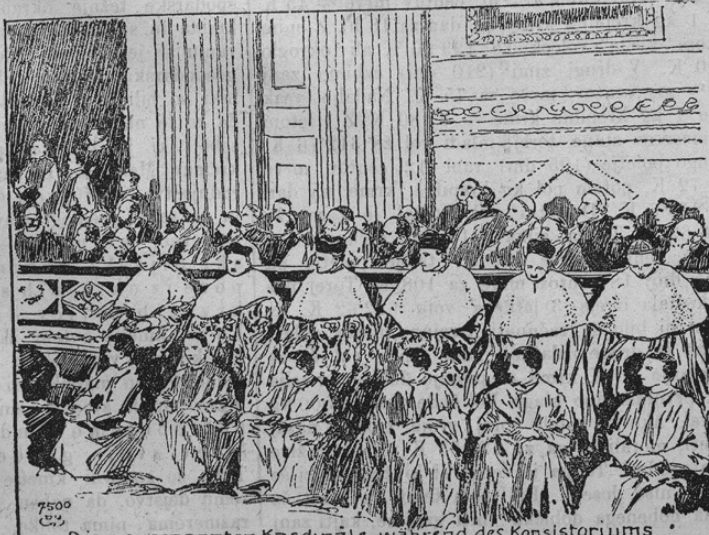
Hoče. Pri nas v Hočah imeli smo pa zopet sveti misijon v preteklem tednu; pa ne vem zakaj, da se zopet Marijino društvo poveča ali da bi postali Razvančani nakrat sami „narodni“ Slovenci... Heil.

Iz Kozjega okraja. Pred kratkim časom smo čitali, da je deželni zbor kranjski sklenil, da dobi klerikalna „zadružna zveza“ v Ljubljani 700.000 K posojila, namreč tisti denar, katerega je ljudstvo zložilo za napravu slovenskega vseučilišča v Ljubljani, in da tistega denarja oziroma posojila vseučilišče najbrž nikdar vidilo ne bo. Pač škoda denarja za klerikalne nikdar polne mavhe! Mogoče duhovniška posojilnica v Dobji pri Planini, kot podružnica „zadružne zveze“ v Ljubljani, katero vodi le sam župnik Vurkelc, zato tako strogo gospodari, da bi pri-gospodarila za vrnitev ogromnega posojila po 700.000. Pred kratkim se je ena ženska pritožovala, da je imela shranjeni denar v posojilnici pri župniku Vurkelcu in da je tudi posojilniško knjižico vedno pri njemu (župniku) puščala. Župnik je razne izdatke v knjižico zapisoval brez potrjenja prejemnika oziroma prejemnice, vboga žena pa sedaj trdi, da je več izdatkov neopravičenih in da ji v posojilnici shranjenega denarja manjka. Lahko bi pa izpoved dotične ženske resnična bila, ker baje župnik kot voditelj posojilnice, z udi posojilnice nobenega posvetovanja, komu bi se denar posodil, ali kdo je denar vložil, nima. On gospodari s tujim denarjem po svoji volji. Res čudno, da za farske posojilnice nobena postava ne velja. Ni pa čudno, da take posojilnice večkrat zavozijo in mnogo ljudi oškodujejo. Ne bom tukaj našteval slučajev zavozenih farskih posojilnic, ker je ta stvar že po širokem svetu znana, pa čuditi se moram, zakaj ne posežejo državne oblasti pravočasno vmes. Kaj pomaga oškodovanemu ljudstvu, če so taki činitelji, kakor n. p. Weiss, Kaiser, dr. Hudnik, Jošt z ječo kaznovani; denarja le ni nazaj, ljudstvo ostane le oškodovano in vboga...

Iz Jesenic. * * * * *
Kakor je že svetovno znano, so se vršile dne 3. t. m. na Jesenicah občinske volitve, pri katerih so združeni jeseniški cerkveni klerikali v vseh treh razredih prodrli. Pri teh volitvah je gospodarska stranka, katera je pred 4 leti kompromisno s klerikalci z roko v roko šla, popolnoma propadla. Jeseniška klerikalna stranka je to pot postavila najbolj zagrizene in prononcirane strankarske kandidate, kateri večinoma tudi sovražno proti tovarni nastopajo, iz katerega vzroka je bila tovarna primorana se pridružiti gospodarski stranki. Tovarna, katera je imela skozi vsa leta več zastopnikov v občinskem odboru, nima danes niti enega. Seveda tovarni to ni všeč kot največji davkoplačevalki na Jesenicah ter se končno tudi ne strinja z rezultati jeseniških volitev. Kako grdo se je postopalo od strani jeseniškega župnika proti voditelju gospodarske stranke, bodemo radi pomanjkanja prostora prihodnjč priobčili. Pribito pa je, da so klerikalni agitatorji od župnika do zadnjega podrepnika v sem pritiskom in silo nastopili pri agitaciji in pri pobiranju legitimacij in glasovnic. Ti slučajji se bodo naznanili državnemu pravdniku in ako bo ta smatral, da je bila ta agitacija pravilna, se tudi z njo strinjamo. Namesto pa, da bi bili jeseniški cerkveni klerikalci z izidom volitev zadovoljni, še vedno bruhajo proti našim kandidatom. Tako se razvili iz delavskega glasila »Naša moč« z dne 5./XII. t. l. Jesenice v taboru S. L. S. Komično je, da tu nastopajo klerikalci proti nekem Humru, — kateri ni bil v nikaki zvezi z gospodarsko stranko. Nadalje se izgovarjajo, dokler bo vodila tovarniško politiko oseba, ki se je čez vsako napravu v korist delavstva začasna gerentstva pritoževala in napadala po časopisih in svojih sestankih naše zadružništvo, katero smo ustanovili z svojimi žulji, da se ne množi odušerstvo na Jesenicah, takih ljudi ne bomo volili. Na to vprašamo samo gospoda župnika Skubica in njegovega podrepnika Rozman Petra, kedar da se je dotična oseba, to je bil naš zastopnik gosp. Anton Pongratz, pritoževal čez vsako napravu v korist delavcev v gerentskih sejah? Potem nam naj pove še gospod Skubic, pisatelj klerikalnih

Novi kardinali v vatikanu.

Naša slika kaže prizor izpred par dnevi zgodivšega se slavnostnega imenovanja novih kardinalov po papežu. Novo imenovani kardinali so se udeležili slavnostnega konzistorija v vatikanu. Na naši sliki jih izpoznamo na krasnih s hermelingim kožuhom okinčanih oblekah. 13 novo imenovanih kardinalov sprejelo je pod starodavnimi svečanostmi v konzistoriju od papeža kardinalski klobuk kot znamenje njih novega dostojanstva. Obenem se je izvršila nad njimi ceremonija odpiranja in zapiranja ust.



Die neuernannten Kardinalen während des Konsistoriums im Vatikan

pamfletov, kajda da je on — Anton Pongratz — napadal v časopisih in na svojih sestankih združništvo, katere ste ustanovili z svojimi žulji, da se ne množi odeduštvo na Jesenicah? Kar je nam znano, se je gerentovski svetovalec gospod Pongratz samo enkrat pritožil in ta pritožba je bila radi klerikalne ceste od katoliškega društvenega doma do Jesenic. Pritožil se je pa radi te poti le radi tega, ker se je zgradba te poti oddala zaigranemu klerikalcu Regovcu za 6000 kron, potem se je pa izkazalo, da bo ta pot stala od 8 do 9000 kron. Nadalje se pa ni Pongratz temveč tovarna pritožila proti podelitvi gostilniške koncesije Janeza Krivca, ker je že itak prebilo gostiln na Jesenicah in Savi in ker ni popolnoma nobene potrebe, da bi dobil Krivec gostilniško koncesijo, še manj pa kat. konsumno društvo. Že takoj takrat je nastopil Janez Krivec v njegovem dopisu z dne 29./IV. 1910 na c. kr. okrajnega glavarja Župnika v Radovljici sovražno proti tovarni, ko je tam zapisal (priznam pa da tukaj delujejo napačne informacije, ki Vam jih podajajo gotovi ljudje iz strankarske pa tudi iz lastne sebičnosti, ki imajo edino le ta namen, delavcem škodovati samo za to, ker nočejo ostati v njihovem brezverskem taboru. To so ljudje, ki grejo iz sovraštva do delavcev roka v roko z ljudmi, ki nastopajo in delajo pod vplivom tovarniškega vodstva in ti ljudje zahtevajo, da bi se jih častilo in klečeplazilo za njim, tega pa jaz ne morem, da bi se pred svobodomislici uklanjal, kajti ponosen sem na svoj verski značaj.) To so tedaj tisti razlogi o katerih vpije »Naša moč« in »Slovenec«. Pa recimo tudi, da bi se jeseniškim crkvenim klerikalcem ni bilo treba ozirati pri teh volitvah na te njim neljube osebe, ako bi jim bilo kaj pri srcu, da bi dobila tovarna to zastopstvo, katero je vedno do sedaj imela, bi bila ta stranka gotovo druge osebe, katere niso tako kompromitirane, pri teh volitvah v poštev vzela. Ako bi bili jeseniški crkveni klerikalci to storili, bi potem popolnoma opravičeno lahko rekli, da niso tovarni sovražni. Pribijemo pa, da so njih načelniki župnik in Krivec tovarni sovražni, ker tudi niti enega, akoravno je bil njih pristaš, niso hoteli vpoštevati pri volitvah. Samoumevno je pa itak, da zastopniki tovarne niso bili in tudi nikdar ne bodo pristaši crkvenih klerikalcev in potem lahko Krivec in župnik vedno sovražno ali nesovražno postopata proti tovarni, kakor jima bode ljubo. Tovarna pa tudi nikdar ni zasledovala in tudi še danes ne zasleduje političnih nazorov v občinskem odboru, temveč hoče biti le v gospodarskem oziru zastopana. Ako bodo pa hoteli jeseniški crkveni klerikalci takega moža imeti v občinskem odboru, kateri koraka pod zastopstvom S. L. S. potem je seveda razumno, da ne bodo nikakega tovarniškega pristaša volili. Radi tega je pa tudi vsako opravičevanje in vsak zagovor od strani klerikalcev proti porazu gospodarske stranke popolnoma brezpomembno. Sovražno so nastopili in sovražno so nas premagali.

Štajerski deželni zbor.

Gotovega o bodočnosti štajerskega deželnega zbora se ničesar ne ve. Javnost dobila je le poročilo, da bode vlada deželni zbor za 9. januarja 1912 sklicala. Pogajanja med posameznimi strankami zaradi prvaške obstrukcije se ne bodejo vršila, ker bi bržkone vsled Korošičeve trdovratnosti ne imela nobenega uspeha. Vlada bode na lastno pest in na lastno odgovornost nekatere predloge vložila, ki se tičejo spornih točk; ravno tako svoj delavski program, ki se bode oziral tudi na kompenzacije zaradi zgradbe vodnih cest. Vladine predloge se bodejo pečale večidel z regulacijo rek in potokov. Posebno važno je tudi, da se bode predložilo predloge glede železnice Ormož-Ljutomer. Nadalje se bode imel deželni zbor s celo vrsto drugih gospodarskih zadev pečati. Pogajanja s posameznimi ministeriji

Velikani med plodovi.

Kako izredno velike plodove podaja semtertja zemlja, nam kaže današnja slika. Neki posestnik v Tullnerfeldu pridelal je v letošnji zetvi plodove, katere vidimo na sliki. Zeljnata glava tehtla 11 kilogramov,



Riesenerfeldfrüchte.

meri okoli sebe 160 centimetrov in v visokosti 26 centimetrov. Podolga repa pa meri 60 centimetrov v dolžini. Težka je 10 kilogramov. V teh težkih časih draginje so tako velikanski plodovi pač pravo srčno veselje.

imela so prav lep uspeh. Posamezne stranke izjavile bodejo potem svoje stališče glede delavskega programa vlade. Ako bi pa slovenski klerikalci v svoji brezvestnosti zopet z obstrukcijo gospodarsko delo preprečili, potem bode vlada deželni zbor razpustila... Toliko je javnost izvedela. Vlada hoče napraviti torej še en poskus z našim deželnim zborom. Slovenski narodnjaki z dr. Kukovcem so se že proti obstrukciji izjavili, kar sicer nima mnogo pomena, ker imajo le enega poslanca v deželnem zboru. Po našem mnenju bi bili »narodnjaki« svoj čas bolj pametno naredili, da bi sploh nikdar brezvestne te obstrukcije ne podpirali. Danes so prišli ti narodni nerodneži do naših besed, ki smo jim jih začetkom obstrukcije povedali. Kar se tiče klerikalcev, je gotovo, da zidajo še vedno na nerazodnost svojih volilcev in na nepremagljivo moč duhovniškega nasilja. Ali klerikalci bi morali slepi in gluhi biti, ako ne bi opazili ogorčenja ljudstva proti obstrukciji. To ljudstvo, obupano v revščini, vpije po podpori, po gospodarskem delu, po pomoči. In zato bodejo klerikalci polagoma vendar izpoznali, da revščino ne zadušijo lažnjive fraze in da ljudstvo ni igračka v rokah ošabnih političnih kaplanov. Klerikalci čutijo, da se pripravlja med ljudstvom velikanski vihar nevolje in duhovniki na deželi so že na shodih ter tudi pri letošnji »zbirci« izpoznali, da je ljudstvo nezadovoljno.

Za slovenske klerikalce velja danes znani: ali — ali! Ali bodejo v deželnem zboru delali in stem omogočili pomoč težko trpečemu ljudstvu, — ali pa bodejo naprej razgrajali, kar bi seveda ljudstvu škodovalo in ljudstvo grozovito — dramilo!

Novice.

Vesele božične praznike

vsem prijateljem želi

uredništvo in upravnništvo
„Štajerca.“

Troški živinoreje. O tej stvari piše „Österr. Staatsbürger“: — Pri izreji 3 letnega vola je računati: Vrednost novorojenega teleta 12 K, 30 dni polno mleko (vsak dan 7 litrov po 16 h) K 33.60. Dva tedna za odvado 50 l polnega in 100 l posnetega mleka (zadnji po 3 h za liter) ter 3½ kg lanene pogače po 16 h, skupaj K 11.56. Za prvih 6 tednov znašajo torej troški 57.16 K. Nadalnjih 75 dni dajemo vsak dan 8 litrov posnetega mleka za 18 K, ½ kg lanene pogače za 6 K, skupaj 1½ centa mrve za 6 K, kar znaša 9 K. Nadalje skozi 3 mesece vsak dan 1 kg krepilne krme po 18 h je K 16.20, 4 kg mrve je 21.60 K. Ko je tele 7 mesecev staro, koštalo je že 127.60 K. Zdaj pride prvo poletje (150 dni z 7½ m. centov mrve = 45 K in 1 kg krepilne krme na dan za 18 h). Z enim letom košta volček že 199.96 K ali okroglo 200 K. V drugi zimi (210 dni) rabimo zanj 12½ m. centov mrve za 75 K. Nadalje vsak dan 1 kg krepilne krme = 37.80 K. Z 1 letom 7 mesecev stane torej mladi vol že 312.76 K. Drugo poletje (105 dni) rabi 12 centov mrve za 72 K, potem pol kg krepilne krme na dan = 13.86 K. Dveletni vol koštala je torej že 398.62 K. Tretja zima (210 dni) računamo pa 21 m. centov mrve 126 K, tretje poletje pa (155 dni) 18 centov mrve za 108 K. Torej nas je koštala izreja 3 letnega vola 632.62 K. K temu bi bilo še računati izrejne troške, hlev, riziko in druge izdatke. Tudi mora vol še za najmanj 30 K krme za pitanje dobiti, da velja kot prvorazredno blago. Vol bode okroglo 500 kg tehtal. Ako bi hoteli torej svoje troške nazaj dobiti, morali bi ga za 126.53 K pri centu žive teže prodati. To pa je cena, ki jo živinorejci še nikjer niso dosegli. Pri vsem temu pa kmet še nima nobenega dobička; niti gnoj ne, kajti zanj

daje steljo. Tako računajo torej „kmetški ode-rubi“, kakor nazivljajo neumneži naše kmetovalce.

Državnozborni kandidat in vol. „Kieler Zeitung“ pripoveduje iz Eiderstedta sledečo dogodbo: Na široki cesti je korakala čreda volov. Nasproti jim je pridrdral avtomobil, v katerem je sedel državnozborni kandidat dr. Schifferer. Kar nakrat stopi en vol k avtomobilu in pokaže kandidatu svoj dolgi goveji jezik. Kandidat si je menda mislil, da je vol pristaš druge politične stranke. Pa temu ni bilo tako. Pač pa je bil vol ta dan že petkrat preiskan in sicer pred odhodom, ko so ga v železniški voz naložili, na živinski rampi, v hlevu in na živinskem sejmu. Tako se je v boga žival že navadila jezika kazati in je menda mislila, da je gospod v avtomobilu tudi kak živinozdravnik... Oj ti presneti vol!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Okrajni zastop ptujski imel je 18. t. m. plenarno zborovanje, ki je o celi vrsti važnih zadev obravnavalo in sklepalo. Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo že v tej številki poročila prinesiti. Storili bodemo pa to v prihodnji številki. Za danes objavimo le nekaj opazk iz tega zborovanja.

Kdo gospodarji dobro? Na zadnjem zborovanju ptujskega okrajnega zastopa izjavil je slovensko-prvaški voditelj Franc Mahorič dobesedno: „Die Wirtschaft des Bezirksausschusses ist ziemlich gut“ — po slovensko: „Gospodarstvo okrajnega odbora (ptujskega) je precej dobro.“ Beseda sama ob sebi nima mnogo pomena; kajti vsakdo, kdor pozna gospodarstvo ptujskega okrajnega odbora z neumornim svojim načelnikom Ornigom, ve tudi, da ni samo „ziemlich gut“, marveč da je naravnost vzorno. Beseda ima le zaradi tega pomena, ker je Mahorič danes nekaj v odja slovenskih narodnjakov v Ptuj. In ta vodja slovenskih narodnjakov mora jasno priznati, da je gospodarstvo Orniga dobro. Na vsak način je to pošteno od g. Mahoriča! Ali nekaj bi rekli temu gospodu: Vi ste pristaš tiste slovenske stranke, ki stoji na stališču starega, zmernega narodnjaštva. Vi ste pristaš in ste tudi bržkone naročnik „Sloge“ in „Slov. naroda.“ G. Mahorič, ta dva in vsi drugi narodnjaški slovenski listi pisarjijo vedno, da je napredno gospodarstvo v ptujskem okrajnem zastopu slabo, brezvestno in bogvè kaj še vse. To je laž, g. Mahorič, nesramna laž, ki ste jo Vi sami s svojo preje omenjeno izjavo pribili. Vi sami, g. Mahorič, ste postavili vse narodnjaške slovenske liste na laž in — mi upamo edino to, da bodete ostali mož-beseda in da bodete i zanaprej svoje mnenje v zmyslu pravice uravnali. Radovedni smo sicer, kaj bodejo prvaški listi k Vaši izjavi rekli. Ali ne jezite se, ako bi Vas kak prisrnogi prenapetež napadel, kèr ste resnico povedali!... G. Mahorič, hvala Vam za Vašo resnično izjavo!

Slovensko „delo.“ Pa so le korenjaki, naši ptujski „narodni Slovenci!“ To je dokazalo zadnje zborovanje okrajnega zastopa, o katerem poročamo še na drugem mestu. Okrajni zastop ima sicer v prvi vrsti namen, pospeševati gospodarske težnje okraja, to se pravi, težnje kmeta in sploh davkoplačevalca. Na tem zborovanju se je sklepalo tudi o raznih prav važnih gospodarskih zadevah. Slovensko-narodni zastopniki so bili tako tihi, da bi človek sploh mislil, da so le namalani! Edino enega so imeli med seboj, ki je žganjce zabelil. In to je ptujski krčmar Mahorič. Ta zastopnik slovenskega narodnjaštva v ptujskem okraju je enkrat vstal in en sam predlog stavil. Predlagal je prav pohlevno, da se podari — ptujski slovenski dijaški kuhinji 400 kron podpore iz okrajnih sredstev, torej iz krvavih žuljev davkoplačevalcev. Ko so kmetje o tem sklepu slišali, rekli so: Mi kmetje v ptujskem okraju imamo dovolj študentov in marsikateri kmet-oče je dobil sivo glavo zaradi svojega sina-študenta. Mi kmetje potrebujemo ljudja za delo, za rešitev svoje grude, za zemljo... Tako so govorili kmetje! Ali mi pristavimo k temu dejstvu, da noben narod na Avstrijskem razmeroma nima toliko študentov, kakor slo-